

Vakblad voor de
groenvoorziening
10 september 2009
31^e jaargang

19

Tuin&Landschap

Buga 2009

Scholieren realiseren tijdelijke tuinen

Extensief beheer van vaste planten

Groene binnenwereld bij voor

De kniphoopte van de donkere hulsthagen in de plantenbakken van 40 cm hoog is afgestemd op de bakken van 80 cm hoog. Zo ontstaat een strakke lijn die volgens landschapsarchitect Peter Lubbers rust in het plan brengt. Verschillende plantenbakken worden onderbroken door een reeks fietsnietjes voor het stallen van rijwielen.

Ginkgo-bomen markeren het gebied dat volgens Lubbers 'bemiddelt' tussen de openbare ruimte en de semi-openbare ruimte. Dit gedeelte bevindt zich niet op het parkeerdek maar in de volgrond. De bomen dichten de hoek niet geheel af: de Lichttoren erachter blijft goed zichtbaar.

In het spel van cortenstalen bakken zijn op diverse plaatsen houten banken geplaatst. Het hout heeft een warme kleur die contrasteert met de omgeving. In de bakken groeit Hydrangea 'Bouquet Rose'.

malige Philipsfabriek

Bij de Lichttoren in Eindhoven, de voormalige Philips-fabriek, ontwierp Buro Lubbers een multifunctionele buitenruimte. Omdat dit op het dak van een parkeergarage is, ging het met Green(p)roof in zee. Die dekte het dak af, leverde het begroeningssysteem en legde de buitenruimte aan.

Tekst Miranda Vrolijk / Beeld Gerdien de Nooy

Binnenkort gaat de gloeilamp volledig in de ban. De fabriek waar deze sfeervolle lichtbronnen jarenlang werden beproefd, sloot al veel eerder haar deuren. Inmiddels is de voormalige Philips-werkplek op een van de drukste Eindhovense knooppunten veranderd in een luxueuze woontoren. De verantwoordelijke architect werd er onlangs voor beloond met de Eindhovense architectuurprijs.

Bij de Lichttoren hoort 4.000 m² buitenruimte waarvan driekwart zich op het dak van de parkeergarage bevindt. Volgens Peter Lubbers van Buro Lubbers in Den Bosch, die werd ingeschakeld om de ruimte in te richten, heeft dit hem echter niet al te zeer beperkt bij zijn ontwerp. Al vanaf het begin van de verbouwing stond vast dat de buitenruimte voor meerdere doeleinden zou worden gebruikt. Zodoende werd het dak dusdanig verstevigd dat er veel op mogelijk is. „Worstelen met de kolommen was er daarom niet bij,” zegt de landschapsarchitect.

Functionele eisen

De opdrachtgever, een commissie waarin woningbouwvereniging Trudo en bouwer Stam en de Koning samenwerkten, stelde een aantal functionele eisen aan het ontwerp. Zo dient het dek als entree voor de diverse bedrijven op de eerste twee verdiepingen en de lofts op de hogere verdiepingen. Bij het nieuwgebouwde hotel moet er kunnen worden voorgereden. Voorts bedient het grand café op de hoek verschillende terrassen op het plein. Daarnaast moet de ruimte vanuit de woningen een aantrekkelijke aanblik bieden. Ook diende de landschapsarchitect ruimte te reserveren voor het stallen van fietsen.

Behalve bovenstaande eisen diende Lubbers rekening te houden met het feit dat de Lichttoren

een rijksmonument is. Aan de plek kleefte een enorme historie, waardoor veel Eindhovenaren zich ermee verbonden voelen. De voorstellen van de landschapsarchitect moesten daarom de toets van de commissie ruimtelijke kwaliteit van de gemeente doorstaan zodat ze echt iets toevoegen aan het gebouw.

Te midden van hectiek

Wat de inrichting zelf betrof, daarin liet de opdrachtgever de landschapsarchitect vrij. De buitenruimte moest een semi-openbaar plein worden, maar of dat nu grijs of groen werd, dat was aan Lubbers. Die koos voor het laatste. Ten eerste omdat Eindhoven al veel versteende pleinen heeft en ten tweede omdat het plein zich te midden van een enorme hectiek bevindt. „In dat geweld aan verkeer, bebouwing en lichtreclame van de tegenoverliggende Mediamarkt wilde ik als tegenhanger een groene oase creëren. Net zoals de verstilde groene plekken die je veel op stedelijke knooppunten in Parijs vindt.”

Begin deze zomer werd de laatste hand aan het project gelegd. Dit gebeurde door Du Pré groenprojecten in Helmond. Het hoveniersbedrijf maakt onderdeel uit van Green(p)roof, een twee jaar geleden opgericht samenwerkingsverband met dakdekker Kimmenade. Green(p)roof werkt altijd met de dakgroensystemen van leverancier ZinCo. Lubbers had dit bedrijf voorgeschreven omdat ZinCo volgens hem voor deze situatie het optimale pakket levert. „Op het dak wil ik niet het risico nemen dat over tien jaar alles staat te kwarren. Daarom kies ik voor ZinCo. Zij leveren degelijke systemen die in de praktijk beproefd zijn.” De bouwer koos vervolgens uit de inschrijvers voor Green(p)roof om het plein aan te leggen. Dit had tot gevolg dat het afdichten van het betonnen parkeerdek ook voor rekening ►

De massa aan Ilex-hagen, meerstammige Rhododendron en Pachysandra geven het plein jaarrond een groene uitstraling.

kwam van het samenwerkingsverband en niet van de bouwer (zie kader rechtsonder).

Andere wereld

Ten opzichte van de omgeving ligt het parkeerdak van de Lichttoren iets verhoogd. Lubbers heeft dit zo gelaten om hiermee te benadrukken dat het plein een andere wereld is. „Van buiten treed je binnen in een intiemere groene wereld.”

Op het plein is een reeks robuuste langwerpige cortenstalen plantenbakken geplaatst waarvan de basisbeplanting bestaat uit Ilex, Pachysandra en meerstammige Rhododendron. Daardoor biedt het plein jaarrond een groene aanblik. De bakken variëren in lengte en breedte zodat besloten en open ruimtes elkaar afwisselen. Ook de hoogte van de bakken loopt uiteen: de lage bakken zijn 40 cm hoog en de hoge 80 cm. Om de bomen zo veel mogelijk kansen te geven – naast de rhodo's zijn er een aantal *Prunus yedoensis* aangeplant – staan deze in de hoge bakken.

Lubbers heeft voor cortenstaal gekozen vanwege de warme kleur van het materiaal. Dit contrasteert met de koele kleuren van de omgeving: het wit van de monumentale Lichttoren en het zwart van het nieuwgebouwde hotel. Bovendien oogt het plein wat donker omdat het grotendeels in de slagschaduw van het pand ligt. Voor de bestrating is echter wel een neutrale tint hardsteen gekozen, omdat de landschapsarchitect niet wil dat deze te veel aandacht vraagt. Daarom zijn de terrassen van het grand café op de hoek ook met

dezelfde steen bestraat, zij gaan daardoor volledig op in het ontwerp.

Volgens de landschapsarchitect is er een ruimte ontstaan die voor vele soorten gebruik geschikt is, zowel voor de bewoners als voor de toevallige voorbijgangers. Dat het plein nu al grotendeels het beoogde eindresultaat heeft, schrijft Lubbers op het conto van de opdrachtgever die hoog op de plek heeft ingezet. „Die was zich heel bewust dat dit voor Eindhoven een meer dan bijzondere plek is.” Maar ook de goede samenwerking tussen de architect, opdrachtgever, landschapsarchitect en uitvoerder valt volgens hem niet te onderschatten. „Iedereen heeft bij dit project zijn rol heel goed gespeeld.” ■

Het project in het kort

Eigenaar Stichting Trudo

Opdrachtgever Commissie DNC
(Stichting Trudo en bouwer Stam en de Koning)

Ontwerper Buro Lubbers, landschapsarchitectuur en stedelijk ontwerp

Uitvoerder Du Pré groenprojecten

Onderhoud idem

Opgeleverd juni 2009

Grootte 4.000 m² buitenruimte, waarvan 3.000 m² parkeerdek

Belasting 2.000 kg/m² rustend plus 1.000 kg/m² veranderlijk

Green(p)roof

Green(p)roof is een samenwerkingsverband tussen dakdekker Kimmenade en Du Pré groenprojecten en bestaat nu twee jaar. Onlangs zijn ook de groenbedrijven Stoop Waarland, Boogaart Almere, Berkelgroen en Rooden Cultuurtechniek toegetreden. Wanneer Green(p)roof voor het dakgroen wordt aangetrokken, legt ze niet alleen het groen aan, maar dekt ze ook het dak af. Bovendien maakt ze altijd gebruik van dezelfde leverancier van dakgroensystemen: ZinCo.

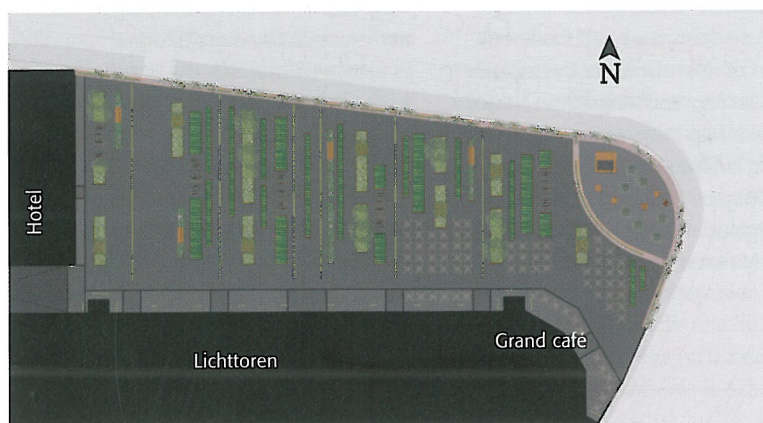
Volgens initiatiefnemer Robert Smid van

Het patroon van de bestrating lijkt door de verschillende formaten van de tegels spontaan te zijn ontstaan. Toch liggen ze in een strak maar complex verband. In de bestrating zijn diverse smalle lichtbanen opgenomen die 's avonds de gevel accentueren.

Aan weerszijden van het plein is een goot aangebracht voor de afwatering. De bouwer wilde echter niet dat de afwateringsbuizen door het dak zouden gaan omdat hij bang was voor lekkage. De goten lozen daarom op één punt. Om te voorkomen dat de goot verstopt raakt, heeft Du Pré hem in achten verdeeld en elk deel een extra omleidingsgoot gegeven. De 3,5 m hoge pergola rondom het plein sluit de ruimte niet geheel af. De Wisteria sinensis die er is geplant zal zich voornamelijk op de bovenste liggers concentreren.

Peter Lubbers

Du Pré groenprojecten is de dakdekking een belangrijke probleemveroorzaker bij dakbegroeningsprojecten. Veel daken zijn niet geschikt voor dakbegroening en hoveniers hebben daar niet altijd aandacht voor. Wanneer het dak echter niet goed wordt afgedicht kunnen op termijn lekkages ontstaan, wat het imago van de daktuin geen goed doet. Bovendien staat de afdichting van het dak doorgaans in het bestek van de bouwer en die wil lang niet altijd garant staan voor de lektheid van het dak wanneer er groen op wordt geplaatst.

Om opdrachtgevers naast de groenexpertise ook de kennis over dakafdichting te kunnen bieden is Du Pré met Kimmenade in zee gegaan. Deze dakdekker werkt met het product Novacell. Dit wordt naadloos op een betondak gespoten en is daardoor 100% verkleefd met het dak. Tevens blijft het stabiel onder hoge druk. Volgens Smid is hiermee de lektheid van een dak gegarandeerd. De keuze voor ZinCo als leverancier van het daktuinsysteem komt volgens de directeur voort uit het feit dat dit bedrijf alle onderdelen van het

dakbegroeningssysteem – bijvoorbeeld de matten, drainagematten en het substraat – in samenhang ontwikkelt. Daarmee heeft het systeem zich in de loop der tijd in de praktijk bewezen, aldus Smid. Green(p)roof geeft tien jaar garantie op haar projecten. Wanneer in die tijd problemen ontstaan, op welk gebied dan ook, de dakafdichting, de werking van het systeem of met het groen, zij zorgt voor een oplossing.